

עפ"ת 11291/06-17 - שסון לוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעוורים פליליים לפני כב' השופטים: י' נעם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

עפ"ת 11291-06-17

<u>המעורער</u>	שsson לוי על-ידי ב"כ עו"ד י' שנואר
<u>המשיבה</u>	מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

השופט ר' פרידמן-פלדמן:

1. ערעור על גזר דיןו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כבוד השופטת שרתית זוכוביצקי-אוריה) מיום 25.4.2017 בתיק גמ"ר 15-12-5042, לפיו נגזר על המעורער עונש מאסר בפועל למשך 12 חודשים, מאסר על תנאי, פסילה מלאה רוחנית רישון נהיגה במשך עשר שנים, פסילה על תנאי ותשלום פיצויים.

הערעור מופנה כנגד רכיב המאסר בפועל שנגזר על המעורער.

ההליכים בבית-משפט קמא:

2. עניינו של תיק זה בתאונת דרכים, שבה קופחו חיו של המנוח אבישי ליברטி ז"ל. צער נוסף, עמיחי זמיר, נפגע קשה בראשו, ומАЗ התאונה הוא מצוי במצב של חוסר הכרה. נסוע נוסף ברכב, מתן בן עלייז, נחבל חבלה של ממש ואושפז למשך מספר ימים, בעקבות פגיעה בארכובת העין. והצעיר הרבי עלי שהיה ברכב, גיא לב, נפגע אף הוא בראשו, איבד את הכרתו ונזקק לניתוחים. לumaruer נגרמה חבלה בידו.

על פי העובדות המפורטות בכתב האישום ובגזר דיןו של בית-משפט קמא, ביום 23.8.2015, סמוך לשעה 08:50, בעת

שנהג במשאית בכביש ירושלים-ת"א, סטה המערער עם רכבו ימינה והתנגש ברכב שעצר בשול הדרק. הרכב היי ארבעה צעירים, שעצרו בצד הדרק כדי לתקן את המשך נתיב הנסיעה. הרכב נגרר על-ידי המשאית לאורך עשרה מטרים עד לעצירתו. הרכב שנפגע בתאונה, ובו ישבו הצעירים, עמד כלו בשול, ולמערער היה שדה ראייה פתוח של 170 מטר כדי להבחן בו.

כתוצאה מההתאונה, שאירעה בשל רשלנותו של המערער, נפצעו נסעי הרכב כمف躬ט לעיל.

בigin מעשיו הורשע המערער, על פי הودאותו, בגין מוות ברשלנות בתאונות דרכיהם; סטייה מנתיב; נהיגה בחוסר זהירות וברשלנות; וגורם נזק לאדם ולרכוש.

3. בבית משפט קמא הוגש תסוקיר שירות המבחן בעניינו של המערער. בית המשפט התייחס לאמור בתסוקיר, ולפיו המערער בן 72, נשוי ואב לארבעה בוגרים, התפרנס מעבודתו כנהג במשך 50 שנה, תחילתה כנהג מונית ולאחר מכן, במשך כ-30 שנה, כנהג משאית. המערער הפסיק לעבוד לאחר התאונה. צוין כי המערער סובל מביעות בריאות שונות ולאחרונה החל טיפול בדיאליזה. לגבי נסיבותיו האישיות של המערער, צוין כי בת אחת שלו נהרגה בגיל 18 בתאונת פגע וברח, ובת נוספת נפטרה ממחלת גיגל שנתीם.

המערער קיבל אחריות לתאונה וחש צער ורגשות אשמה עמוקים על תוצאותיה. כתוצאה מההתאונה הוא מתמודד עם קושי נפשי ונפהה לקבלת טיפול.

המלצת שירות המבחן, בהתחשב בגילו, קשייו השוניים, ומצבו בריאותי והנפשי של המערער, הינה להטיל על המערער עונשה במסגרת מסר שירות בעבודות שירות, לצד מסר על תנאי ופסילה מנוהגה. כן הומלץ על צו מבחן לצורך מעקב אחר המערער ושילובו בקבוצת טיפולית.

גזר דין:

4. בגזר דין התייחס בית-משפט קמא לעודותם של הורי המנוח, אבישי ליברטזי ז"ל, אשר נהרג לפני מלוא לו 21, ולמכتب שהוגש מטעם משפחתו של הפסיכו עמייחי זמיר, שנותר מאז התאונה מחוסר הכרה. צוין כי המשפחה מתמודדת באופן יומיומי עם מצבו הקשה של עמייחי ואינה משה ממיטתו.

5. בית המשפט ציין בגזר דין כי הקטל בכבישי הארץ, שהינו מכת מדינה מזהה שנים רבות, וחומרתה של עבירות

גרם מוות ברשלנות, הפגעתה בערך המקודש ביותר של קדושת החיים, הובילו את בתי המשפט למסקנה כי בעבירות אלה יש להטיל עונשי מאסר בפועל לאחרי סורג ובריח. צוין כי הנאים בעבירות אלה הינם לא פעם אנשים נורמטיביים, שגם עולםם חרב עליהם לאחר שגרמו למוות של אדם, אך לא יכולה להיות סימטריה בין סבלו של הנאשם בעבירה לסבלו של משפחת הקורבן. כן התייחס בית-משפט כמו לעקרון הגמול בענישה.

6. בית משפט התייחס לכללים המנחים בענישה בעבירות אלה, תוך הפניה לפסק הדיון בע"פ 6755/07 אלמוג נ' מדינת ישראל (16.11.09):

"**נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיות הענישה הרואה בעבירה של גרים תאונת דרכיהם קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזר על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכונה פלילית, הן בשל אופייה המיעוד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות.**"

כן ציין בית-משפט כמו כי קביעת רף הענישה תבוצע על פי מידת הרשלנות של הנאשם - תוך בחינת נסיבות גרים תאונת; האם מדובר ברשלנות רגעית או רשלנות נמנעת; האם התלו לרשលנות זו עבירות תעבורה נוספת; האם ישנו אשם תורם מצד ג'; ומספר הנפגעים בתאונת.

בית המשפט הגיע למסקנה כי בעניינו מדובר ברשלנות ברמה ביןונית, לאחר שלמערער, שנגה בנסיבות, היה שדה ראייה פתוח של 170 מטרים קודם למקום התאונת, בו יכול היה להבחן ברכב שעמד בשול. כן התייחס בית המשפט לכך שהמערער גرم למוות ברשלנות של המנוח, לצד גרים חבלות קשות לשניים נוספים מנושאי הרכב, אחד מהם עדין מחוסר הכרה.

7. בהתחשב מכלול הנסיבות ובעוינה הנהוגת,קבע בית-משפט כמו כי מתחם העונש ההולם נע בין עשרה לבין עשרים וחמש מאסר בפועל, פסילה מנהיגה בין שבע לבין עשר שנים, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למשפחות הנפגעים.

8. לגבי העונש בטור המתחם, התחשב בית המשפט לקולא בהודאותו של המערער וקבלת אחריות על ידו; במצבו הנפשי והבריאותי של המערער; בגילו ובכך שעברו התעבורתי אינם מכבים. כן התחשב בית המשפט בכך שהמערער אינם

מסוגל להמשיך לנוכח כתוצאה מהתאונה.

לגביה הנسبות האישיות של המערער, שב וצין בית-משפט קמא כי משקלן של הללו אינו גבוה וכי "אין מקום להשוות בין אסונו של הנאשם אל מול אסונו של משפחת הקורבן. יש להפנים את הצורך בעונשה ברורה ומשמעותית מאחורי סור גבריה, כזו המעליה על נס את ערך קדושת החיים ו מביאה בחשבון קודם כל וראשית לכל את המנוח ומשפחהו, את אלו שעולםם חרב עליהם במלוא המילה ולנצח, כתוצאה מהתאונה, אשר לא הייתה מתרחשת אלמלא רשלנותו של הנאשם".

בית משפט קמא התייחס להמלצת שירות המבחן וכן התיחס למצבו הרפואי של המערער, וקבע כי הללו אינם סיבה להימנע ממאסר בפועל.

לפיכך גזר בית המשפט את דיןו של המערער כمفורט לעיל.

טיועני ב"כ הצדדים בערעור:

9. ב"כ המערער טוען כנגד מתחם העונש ההולם שקבע בית-משפט קמא וכנגד העונש המתאים שגזר, וטען כי מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין שישה חדש מאסר לRICTO בעבודות שירות לבין מאסר בפועל נמוך מזה שקבע בית-משפט קמא.

לטענת ב"כ המערער, שגה בית-משפט קמא בקביעתו כי מדובר ברשנות ברמה בינונית. טוען כי מדובר בנהג שיטה סטיה ורגעית קלה מנתיב נסיעתו, ופגע ברכב שעמד בשול הדרכ בנגד לחוק, שלא לצרכי חירום. לטענת ב"כ המערער היה על בית המשפט לקבוע קיומה של רשנות תורמת מצד הרכב הנפגע. עוד טוען כי מדובר ברשנות ברמה נמוכה מאוד.

אשר לעונש בתחום המתחם, התייחס ב"כ המערער לנسبותיו האישיות הקשות של המערער, ובهن גילו, הביעות הבריאותיות מהן הוא סובל, לרבות מחלת כליות לבגינה הוא מאושפז שלוש פעמים בשבוע לצורך דיאליזה, בניסיבות חייו הקשות, בירידה במצבו הנפשי מאז התאונה ובעיקר במוطن הטרגי של שתי בנותיו, האחת מהן כתוצאה מתאונת דרכים. ב"כ המערער התייחס עוד לכך שהמערער קיבל אחריות למשיו מיד לאחר התאונה.

לטענת ב"כ המערער, הגיעו העת לשנות את הגישה הטעמכת בהחמרה בעונשה ככלי למלחמה בתאונות דרכים,

ולנקוט בהליכי שיקום.

ב"כ המערער הפנה לעמדת המשפטיה בבית-משפט קמא, שם הביעה הסכמתה לסתות לקולא במידת מה ממתחם העונש הרואי, זאת מטעמי חמלה. לטענותו יש להעמיד את עונש המאסר של המערער על שישה חודשים שירוצו בעבודות שירות.

10. ב"כ המשפטיה עמד על רמת העונשה המחייבת לכל הטלת עונשי מאסר בפועל, אף לתקופה ארוכה מזו שנגירה על המערער.

לגביו מידת רשלנותו של המערער, טען ב"כ המשפטיה כי מדובר בתאונת שאירעה במקום בו שדה הרניה פתוח, באור יום, ולפיכך מידת הרשלנות היא לפחות בינונית.

לטענת ב"כ המשפטיה, בגזר דיןו של בית-משפט קמא לא נפלה טעות, ואין מקום להתרבות של ערכאת הערעור בו. אולם, בבית-משפט קמא הסכמה המשפטיה לעונש נמוך מזה שנגזר על המערער, זאת נוכח הטרגדיה של המערער, באסון שאירע לו שנים קודם לכן באופן דומה, ומטעמי חמלה, וסבירה כי מטעמים אלה ניתן להסתפק בתקופת מאסר בפועל של עשרה חודשים, אך העמדת העונש בגזר הדין על 12 חודשים, הינה במתחם הסבירות וכאמור איןנה מצדיקה התרבות של ערכאת הערעור.

לפיכך ביקש לדוחות את הערעור.

11. אביו של המנוח ביקש, בתום הדיון בערעור, להעדייף את קשיי משפטת המנוח על פני קשיי של המערער. לדבריו, מצב המשפחה קשה ביותר, מאז התאונה חיויהם אינם חיים. חשוב להם שהנאשם ירצה עונש מאסר בכלל, כפי שגזר עליו בית המשפט.

דין והכרעה:

12. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגיעו לכל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

כל הוא, כי ערכאת הערעור איןנה גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכת הדינית; וכי

התערבותה בעונשים שנגזו על-ידי הערכאה הדינית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלת טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סופה באופן קיצוני מרמת העונשה הראיה (ראו למשל: ע"פ 14/1880 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); ע"פ 448/14 מדינת ישראל נ' אゾלאין (24.11.14); וע"פ 4235/14 ראאד חטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנמ' גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשיין (ע"פ 13/7430 שחרור טוחסנוב נ' מדינת ישראל (3.3.14)).

13. אין מחלוקת על כך שהairoע, שבו נהרג המנוח אבישי ליברטி ז"ל ונפצעו חבריו, הינו טרגדיה כפולה. טרגדיה לצעירים נפגעי התאונה, טרגדיה למשפחותיהם - משפחת ליברטי, ששללה את בנה, בחור צעיר בן 21 שנה, שנהרג בתאונה, ומשפחה זמיר, שבנה נפצע קשה ולא שב להכרה מאז התאונה, טרגדיה במידה רבה גם למערער ולמשפחה.

שיקולי העונשה מתחשבים בתוצאה הטרגית של התאונה, מחד גיסא, ובנסיבותיו האישיות של הנאשם, מאידך גיסא. מطبع הדברים, אין להשות בין מצבם של נפגעי העבירה לבין מצבו של הפוגע, אך מדובר בשיקול מבין השיקולים בגישה הדין. בעונשה בעבירות הנוגעת לגורם מוות בתאונות דרכים, שיקולים נוספים, בהם גמול על מעשה העבירה, שתוצאותיה קטלניות, ומטען משקל מכריע לערך של קדושת החיים.

14. על פי פסיקת בית המשפט העליון, העונש הראו למי שההורשע בجرائم מוות ברשלנות, הינו מאסר בפועל. בפסק הדין ברע"פ 13/2996, 4845/13, 6926/13, טטיינה ניאזוב ואח' נ' מדינת ישראל (13.8.2014), קבע בית המשפט:

"...האמת תורה דרכה, כי העונשה במקרי גרים מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היאאתגר קשה, שכן עסקין כלל בנאים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שkopden חייו בשל רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחה, לא רק בשל העונשה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאים מתישראל אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו. כפי שאמרו זאת בתיהם המשפט הקודמים בתיקים אלה שלפנינו, מלאכת גזירת הדין ברגע דא קשה היא מן הרגיל, וכדברי הנשיא שמגר בר"ע 530/84, ספר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (4) 162, 163 '...שאנו דנים בעבירה שאינה כרוכה בפגיעה מסוימים או בשחיתות, אלא ביטויו כדי לכוון, באופן התנהגותו של האדם הנהוג ברכב'. מכל מקום, בנסיבות אלה של אבדן חיים, לעובדת מוותם של

הקרבותות ולקדשות חייהם נודעת חשיבות רבה בענישה; עוד משכבר הימים כתב מ"מ הנשיא זילברג (ע"פ 211/66 שפירא ב' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד (3) 375, 382, (1966)) דברים אלה שלא פג טעםם: *'לי נראה כי הוראת המינימום האמורה בסעיף 64 של פקודת התעבורה (נוסח חדש) באה לטעת בלב האוזה יחס של הכרת כבוד מיוחדת בפני קדשות החיים, ولكن משוכחה רשלנותו של הפוגע הממית שומה עליינו להטיל עליו עונש מאסר, חוץ אם אשפטו היא כקליפת השום ממש - דבר שלא אירע במקרה שלפנינו'.* על כן התחשבות בנסיבות האישיות לפטור מאסר בפועל תאה במקרים חריגים, וכמובן תוך הבאה בחשבון של מידת הרשלנות בכל מקרה ספציפי...
סוף דבר - אין ספק, וכמתואר לעלה, כי האירועים הקשים הטבעיו חותמים בחיי המבוקשים, החווים את תוצאות התאונה. ואולם ממול לנויד עינינו ח"י המנוחים שנתקטו באבם ועקרון קדשות החיים, עקרון יסוד במורשתנו המשפטית, העברית והישראלית, ומן המפורסמות שאינן צריכות ראייה, וסבל משפחתי הקרים. סוף דבר: משקופחו ח"י אדם ברשלנותו של נהג, המדיניות השיפוטית היא מאסר בפועל, בהיעדר נסיבות אישיות חריגות מאוד המצדיקות זאת".

15. נסיבות התאונה בעניינו חמורות - המערער נהג במשאית, באור יום, בכביש ירושלים-ת"א, כאשר שדה הראייה שלו פתוח למרחק 170 מטר. המערער יכול היה להבחן ברכbam של הצעירים, שעמד בשולי הדרך, ומסיבה כלשהי סטה המערער לשול, פגע ברכב, וגרר אותו למרחק עשרה מטרים עד שנעצר.

מקובלת علينا קביעתו של בית-משפט קמא לפיה לא הוכחה רשלנות תורמת מצדו של המנוח. אמן רכבם של הצעירים עמד בשול הדרך, שאינו מקום בטוח לכלי רכב וודאי לא ל�ושבים בהם, אולם הרכב לא בלט אל הכביש ועמד במקום גלוּ לעין.

בנסיבות אלה, לא מצאנו כי נפלה טעות בקביעת בית-משפט קמא, לפיה מדובר ברשלנות בדרגה בינונית.

בהתחשב ברמת הרשלנות, בכך שמדובר בנוהג משאית, הנוהג ברכב שהסenna ממנו, במקרה של תאונה, הרבה יותר, ובנסיבות הקשות של התאונה, אין מקום להתערב במתחם העונש ההולם שקבע בית-משפט קמא.

16. אשר לתקופת המאסר שנגזרה על המערער - בית-משפט קמא נתן משקל לנסיבותו האישיות של המערער ולכך שהumaruer הודה במינויו לו וקיביל אחריות למשעו, וגורר את דינו ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם.

כאמור, בבית משפט קמא הסכימה המשיבה, מטעמי חמלה, כי עונשו של המערער יפחח מהרף התחתון של המתחם.

בית המשפט לא קיבל את עמדת המשיב, ומצא כי בנסיבות העניין אין מקום לחרוג מהמתחם. מדובר בהחלטה שלא נפל בה פגם, ואיןנה מצדיקה הטעבות של ערכאת הערעור.

.17 אשר על כן הערעור נדחה.

.18 המערער יתציב לריצוי עונשו ביום 14.1.18 בשעה 00:00 בבית המעצר "ניצן" שבמתחם כלא "אילון".

המצוירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים, לשב"ס ולשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ז בחשוון התשע"ח, 16 בנובמבר 2017, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

אלן אברבנאל, שופט

רבקה פרידמן-

פלדמן, שופטת

יoram noam, סגן נשיא